Цана асобнага нумару 15 гр.

Przesyłka opłacona ryczałtem.

№ 17 (68). Вільня, Субота 19 Лютага 1927 г. Год III

# СЯЛЯНСКАЯ НІВА

Няхай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:
ВІЛЬНЯ, ЗАВАЛЬНАЯ 6. (Wilno, Zawalna 6.).
Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзіны апрача сьвята.
Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадз.

Зямля Сялянству бяз выкупу!

Падпіска:
на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал., на 6 месяцау 4 зал., на год — 8 зал.
Для заграніцы удвая даражэй.
Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі
ВЫХОДЗЕ Ў СЕРАДУ І СУБОТУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

## Падданыя і вольныя грамадзяне.

Ужо ў самыя даўныя часы сярод плямён зьяўляюцца адзінкі, якія імкнуцца да ўлады і здабываюць яе. Паасобныя павадыры плямён вядуць між сабой барацьбу, каб скінуць адзін аднаго і мець пад сабой як найбольш падданых, якія былі на ўслугах сваіх паноў. Чым больш меў падданых уладар, тым сільнейшым і тым багацейшым ён быў. Нічога дзіўнага, што ўладары імкнуліся да заваяваньня іншых плямён, а пасьля і народаў.

Ня толькі падбітыя народы, але і народы маючыя сваю дзяржаву не зьяўляюцца поўнапраўнымі сябрамі сваей дзяржавы. У кожнай дзяржаве маем панующых і падданых. Панующыя пішуць законы, выдаюць і змушаюць сваіх падданых выпаўняць іх; першыя маюць толькі правы, другія—толькі абавязкі. Падданыя мусяць працаваць ня толькі на сваё беднае пражыцьцё, але і на сваіх уладароў—паноў, якія жывуць коштам працы падданых ды яшчэ зьдзекваюцца над імі. Паняцьце вольных грамадзян зусім ня існуе. Такі стан рэчаў трываў аж да францускай рэвалюцыі, якая аб'вясьціла, што ўсе жыхары дзяржавы зьяўляюцца вольнымі і роўнапраўнымі грамадзянамі.

Хоць ужо больш за 100 гадоў прайшло ад францускай рэвалюцыі, аднак дагэтуль лёзунгі гэнай рэвалюцыі ня ўвайшлі ў жыцьцё. Калі возьмем заходня-эўропэйскія дзяржавы, дык там хоць фармальна работнік, селянін і фабрыкант маюць роўныя правы, але фактычна палітычная ўлада належыць да капіталу. Капітал—багатыя людзі (фабрыканты, банкіры) кіруе грамадзкім і палітычным жыцьцём. Усе законы выдаюцца ў такой форме, каб выгаднымі былі для разросту капіталізму, да ўлады багатых над беднымі. Не згаджаючыся з такім ладам—перамогай капіталу над працай—даўнейшыя падданыя, а цяпер „вольныя грамадзяне“—работнікі, сяляне і працуючая інтэлігенцыя вядуць арганізаванае змаганьне з капіталам і штораз то больш заваёўваюць сваіх фактычных правоў.

З праўнага боку, калі ходзіць аб Польшчу, дык і ў ёй павінны быць ўсе вольнымі і поўнапраўнымі грамадзянамі. Але фактычнае жыцьцё вельмі далёка ўцякае ад юрыдычнага. Гэтая рожніца яшчэ большая чымся ў іншых дзяржавах. Законы царскія былі вельмі вострыя для працуючых масаў, а польскія шмат лепшыя, але фактычнае правядзеньне ў жыцьцё польскіх законаў так рожніцца ад пісаных уставаў, што царскія законы ў жыцьці былі шмат лепшымі.

Такім чынам у Польшчы маем ня вольных грамадзян, але падданых і паноў. Гэты падзел яшчэ яскравей выступае ў адносінах да Беларусаў. Беларусы зьяўляюцца працоўнай масай, вось гэту масу перадусім стараюцца выкарыстаць улады, бо на чале яе стаіць ніхто іншы, як паны. Нават такое малое становішча як старшыня воласьці (войт) абсаджана або шляхтуном або нейкім эканомам ці іншым панскім падлізьнікам. Становішчы старастаў і ваяводаў, ёсьць ведама, займаюць людзі з карэннай шляхты. Дык ці-ж людзі з шляхоцкага выхаваньня (або іх слугі) носячыя ў сабе ўвесь час традыцыі каралеўскай Польшчы, калі яны трымалі мужыка ў падданстве, могуць паставіць сябе на адным роўні з „хамам“ і лічыць яго роўным з сабой грамадзянінам?! Дык ці-ж такія выканальнікі ўлады могуць спаўняць лібэральныя законы?! Ці-ж такая ўлада можа лёяльна выконваць законы выданыя запраўды народным парлямэнцкім прадстаўніцтвам, зложаным пераважна з прадстаўнікоў працуючых масаў?!

Вось у гэтых пытаньнях месьціцца ўвесь трагізм аснаўных законаў Польшчы, увесь трагізм няроўнасьці грамадзян. Чым больш жывём, тым больш бачым, як паны бяруць усё ў свае рукі, зацiскаюць цуглі падданым. Ня страшыць, а падыхвочываць гэта павінна нас да яшчэ большай працы, над здабываньнем сабе правоў поўнапраўных грамадзян. Тых, што жывуць чужым коштам ёсьць мала, але маюць яны сілу дзякуючы арганізацыі. Але калі нас ёсьць шмат, дык мы зарганізаваныя, усьвядомленыя і навучаныя горам можам сьмела спадзявацца яшчэ большай сілы, якая дасьць нам правы вольных грамадзян.

# Аб арыштах у Заходняй Беларусі.

## Прамова пасла Ярэміча

### ў Сойме дня 4 лютага с. г.

Прашу Паноў! Мая сытуацыя цяжкая, бо з аднаго боку зьяўляюся адным з тых, з якімі вельмі востра змагалася Грамада, а з другога боку не зьяўляюся праўнікам і не магу так папраўніцку абхапіць рэч, як гэта папярэднія мае прамоўцы праўнікі абхапілі. Я хачу сказаць толькі некалькі слоў, як Беларус, як прадстаўнік беларускага народу, а таксама некалькі слоў аб палітыцы адносна нас, Беларусаў, якая бязсумліву адыгрывае першарадную ролю.

Прашу Паноў! Калі ўвайшлі мы ў Сойм і былі ў клюбе, на чале якога стаяў пасол Тарашкевіч і мы з'яўляліся аднэй з урадавых партыяў. Тады багатэлізаваны (змяншаны у павазе) быў беларускі клюб, тады багатэлізаваныя былі яго прадстаўнікі і з намі ніхто не гаварыў. Калі праз нейкі час, як гэта добра гаварыў адзін з маіх прадмоўцаў, беларускі рух прыняў колёсальны (вялізарны) размер, калі пачаў арганізавацца, крышталізавацца, тады толькі пачалі радзіць у рожных габінэтах аб тым, каб змагацца з гэтым рухам. Ужо некалькі месяцаў шовіністычная польская прэса падавала хвальшывыя весткі з аднога боку, а з другога інсьпіравала (падахвочвала) урад, каб ён як найхутчэй зьліквідаваў, зрасейска гэдак званую, „крамолу“ і вось знайшло гэта свае рэха так ува ўсім урадзе, як паасобна ў п. міністра Мэйштовіча, які зьяўляецца рэпрэзэнтантам абшарнікаў г. зв. крэсаў. І тут адзначыліся дзьве рэчы. З аднаго боку клясавая справа, а з другога боку палітычная расправа з беларускім нацыянальным рухам, як гэткім. Прашу паноў, некатарыя з партыяў і польская прэса сказалі, што мы не гаворым датуль, аж пакуль урад ня прыдзе ў камісію і ня дасьць канкрэтных фактаў. Сягоньня чулі мы з вуснаў прадстаўніка польскай лявіцы, што іх гэтыя факты не здавальваюць. Кожны з нас прачытаўшы тыя газэты, якія былі спэцыяльна інсьпіраваны тым духам, каб ачарніць прадстаўнікоў Беларускага Народу, думаў сапраўды, што даказы ёсьць. Аказалася, што ў камісіі ніякіх даказаў не пададзена. Зроблена тайнае паседжаньне дзеля таго, каб тайком гэна ўсё зрабіць, скарэй яго правясьці праз Сойм, каб гэта не папала ў прэсу і на публічную ацэнку. Прашу Паноў, я мушу сьцьвярдзіць тое, што з гэтай высокай трыбуны гаворана аб тым, што п. Тарашкевіч атрымаў 15.000 даляраў і толькі тады быў заложаны банк. Я заяўляю, што закладчыкам гэтага банку быў я, дык гэта няпраўда, бо банк быў заложаны на пачатку 1925 г. калі яшчэ Грамады ня было. Тут гаворана, прашу Паноў, аб транзыце, аб вельмі вялікіх сумах. Калі быў Беларускі Банк, калі перасылана праз гэты Беларускі Банк для беларускіх людзей перəказы па 5, 10 ці 15 даляраў, дык ці гэта зьяўляецца праступкам, а калі гэта ёсьць праступствам, дык падобна праўдзе. П. прадстаўнік міністэрства скарбу, які вельмі скрупулятна гэтыя рэчы сачыў, а нас Беларусаў, мае ў сябе на спэцыяльнай увазе, (ня буду на гэта даваць фактаў, доказаў), мог паслаць рэвізыйную камісію і калі былі круцельствы, дык мог зачыніць гэты банк; аднак гэтага не зрабіў, дык круцельства і непазволеных апэрацыяў гэты банк не рабіў. Прашу Паноў, тут гаворана аб тым, што пас. Тарашкевіч узяў 15.000 даляраў? Праўдзіва калега Лібэрман зазначыў, якім манерам гэта сталася, каб Тарашкевіч быў так наіўным, што калі браў ад прадстаўніка сумежнай дзяржавы грошы, дык браў з сабой сьведкаў. Але дзе доказы, што так гуртом бяруць усіх гэных пяць паслоў. Прашу Паноў, закінена паслу Валошыну, што ён кіруе і зьяўляецца арганізатарам Мопру (Міжнар. Обществ. Прапаганды). А я зьвяртаюся да Пана Міністра Справядлівасьці:

Некалькі месяцаў перад гэтым падалі мы заяву да Міністра Справядлівасьці аб тым, каб пазволіў стварыць беларускі патронат, на чале якога меўся стаць п. ген. Бабянскі. І да сёнешняга дня ніякага адказу ня дана.

Ці Паны жадаеце, каб тыя, якія сядзяць масамі ў вастрозе, умiралі з голаду, каб мы як прадстаўнікі і сыны таго самага народу і іх браты, ім не памагалі? Дык тады будзеце хадзіць кругом, бо калі 99(%) арыштуюць, а жонкі іхнія і дзеці будуць прыхадзіць у вастрог, скажыце, што наладжываюць Мопр і ізноў будзеце іх саджаць у вастрог... Чаму Паны не

дасьцё легальнай арганізацыі, калі мы аб тым Вас просім.

Прашу Паноў! Што датычыць справы Галавача дык два гады таму назад справа Галавача была ў Сойме. Была справа Галавача, Рагулі і Сабалеўскага. Сабалеўскага ўжо адзін раз Сойм ня выдаў за тую рэч, выданьня Рагулі агулам адказаў, сказаў, што ня будзем нават брацъ на разгляд камісіі, бо гэта рэчы невыстарчальныя, няхай Міністэрства дасьць нам яшчэ доказы, тады толькі будзем аб тым гаварыць; але пана Галавача сягоньня выдаюць. А гэта дзеля чаго? А гэта дзеля таго толькі, што на яго вельмі блага глядзелі абшарнікі на Крэсах і тут п. міністар Мэйштовіч гэтак гуртам зачапіў і пана Галавача. А другая рэч, што п. Галавач быў таксама Беларус, бо выказаў гэта ўрачыста з гэтай соймавай трыбуны. Я знаходжу, што гэтая акцыя зьяўляецца акцыяй перасьледаваньня беларускага руху.

А пасьля гэтага правядзеньня тэрору, пасьля гэтага волатства (геройства) пана міністра Мэйштовіча, з якой прычыны былі пададзены нават фатаграфіі яго ўва ўсіх часопісах, пасьля гэтага другога цуду, які стаўся не пад Варшавай але пад Вільняй, адпраўлена набажэнства ў касьцёлах, што нарэшце звольніліся ад гэтай „крамолы". І пан Мэйштовіч і ўвесь урад аддыхае сягоньня па ляўрах, што нарэшце „крамола" зьліквідавана. Але я запытаюся што далей? Далей прорва, далей парожнае месца, а гаворыцца што прырода парожных рэчаў ня зносіць. Вось дык гэтая парожніна мусіць зарасьці. І падобна прагаліна зарасьце, хоць урад нічога не пасее. Але тады пан мін. Мэйштовіч будзе мець большую работу, бо трэба будзе арыштаваць ня 300 людзей, але праўдападобна, дзесяткі тысячаў гэных гуртоў. Вось прызнаю, што ніякіх доказаў ня было, гэта перасьледаваньне беларускага руху, як такога. А што болей?

Пан міністар Мэйштовіч зрабіўся ўжо сягоньня гістарычнай хвігураю ў беларускім руху, бо нядаўна — а ў гісторыі гэта зусім мала, 5 гадоў перад гэтым пан Мэйштовіч выдраў гэную „крамолу" ня толькі беларускую, але і літоўскую і гэтак сама з тым-жа падпракуратарам Прылускім, бо арыштаваў 57 людзей у 1922 годзе, а ў тым ліку быў і я, якія разам былі пад вельмі цяжкім закідам, бо казалі, што мы хацелі той г. зв. Віленскі Сойм высадзіць у паветра. Але дзеля таго, што ня было ніякіх доказаў, дык узяў толькі 33, выслаў у халодных вагонах пры 20 град. марозу на літоўскую граніцу, дзе паставіў кулямёты і сказаў: ідзіце, бо інакш буду страляць. Вось была расправа з 33 Беларусамі і Літвінамі.

Сягоньня маем другую расправу, але, Пане Міністар, можа пан будзе добры даць сабе труд і матэматычна сабе вылічыць: калі тады трэба было арыштаваць 57 людзей, а сягоньня знаходзіцца самай Грамады тысячы гуртоў а яшчэ ёсьць Сялянскі Саюз, ёсьць яшчэ Хрысьціянская Дэмакрацыя, ёсьць Інстытут Культуры і ўжо гэныя гурткі лічацца на тысячы, дык колькі тысячаў у гэных гуртках і як пан мусіць, Пане Міністар, яшчэ праз 2 гады вырываць тую „крамолу", дык ці хопіць вастрогаў, Пане Міністар? Няхай пан аб гэтым падумае і пачне будаваць вастрогі.

Мне здаецца, што гэткая работа ўраду ў адносінах да нас, Беларусаў зьяўляецца ня толькі абмыльковай але і вартай кары. З пункту гледжаньня проста толькі людзкасьці, да сёньняшняга дня Беларусы ня маюць праваў, ня маюць школаў, ня маюць нічога зусім, зьяўляюцца прасьледаванымі паліцыяй і адміністрацыяй. Фактаў падаваць тут ня буду, бо ня маю на гэта часу. Але хачу прадставіць трагедыю.

Вось адзін з тых, якога сёньня выдаём і якога хочым зрабіць здраднікам і праціздяржаўнікам і перавароччыкамі п. Тарашкевіч у 1920 г. на чале польскага войска ішоў адбіваць ад бальшавікоў Вільню, далей быў адным з віцэ-міністраў аднаго габінэту і нават быў гэтак званым віцэміністрам у габінэце пана Старшыні Часовай Урадуючай Камісіі тагочаснага Ураду Сярэдняй Літвы, а сёнешняга міністра справядлівасьці. І сягоньня той самы міністар прыходзе з прапазыцыяй у Сойм, каб выдаць п. Тарашкевіча за здраду.

Я дадаў гэта сюды толькі дзеля таго, каб паны над гэтым падумалі, бо, прашу Паноў, вось сёньня Вы перапалохаліся справы тых сапраўды масовых гуртоў, масовых арганізацыяў. А чаму гэта так ёсьць, што ўсе зьяўляюцца камуністымі, што хочуць ісьці ў Расею, хочуць адарвацца ад Польскай Дзяржавы, пытаюся, хто гэтаму вінават, ці не Паны? Ці не Паны вінны ў тым, што гэтыя людзі маюць адзіную раду ўцякаць у Расею. Падаю тут шчырае прызнаньня аднаго 17-летняга хлапца, які хоча быць камуністым, каб дастаць дакумэнт і пайсьці туды, толькі каб мець асьвету.

Вы зьяўляецеся маральнымі віноўнікамі гэткіх рэчаў і вы сёньня пачынаеце абезнадзейваць, пачынаеце саджаць у вастрог. А дзе тыя рэчы, якія нам сапраўды належаць, аб якіх мы дзесяткі разоў гаварылі. Не з'яўляюся камуністым, але мушу прызнаць, што на гэтым баку нічога ня маем. Там далі школы, калі няма правоў палітычных, дык ёсьць школьная аўтаномія, ёсьць унівэрсытэты, ёсьць вышэйшыя аграномічныя школы, ёсьць г. зв. тэхнікум, а што маем мы ў Польшчы? Ці хто відзеў, каб у Эўрапэйскай Дзяржаве дае беларуская меншасьць, што даходзіць да 2,5 мільёнаў ня мела ані аднэй урадавай школы, ані аднэй ня мела гімназыі, ані аднаго стыпэндыюм ня мела на польскіх унівэрсытэтах. Калі там, на тым баку нам даюць, дык кажыце, што мы здраднікі, што ідзём туды.

Я заяўляю з гэтай высокай трыбуны, што магу сказаць, што чэсьць Чэхаславакам; Чэхаславакі даюць нам 150 стыпэндыяў, і Вы таксама скажыце, калі будзем туды езьдзіць па асьвэту, што мы здраднікі, што гэта даюць нам. А для каго плацім падаткі, для каго даём войска? І Вы паны сёньня бядуеце.

Вось, я канчаючы ўсё гэта кажу, што ніякіх рэчавых даказаў няма, што гэта было перасьледаваньне беларускага руху, і ўважаю, Пане Міністар, што Пан Міністар ня дасьць сабе рады, каб зьніштожыць беларускі рух. Пакуль мы не здабудзем таго, што нам праўдзіва належыць, нашых культуральных праваў нацыянальных і палітычных, датуль ня будзеце мець супакою, і датуль будзеце нас арыштоўваць пакуль не пераменіце палітыкі.

Буду галасаваць за невыданьнем усіх арыштаваных паслоў.

**Дык кожны, хто ўмее чытаць, спяшайся выпісаць сваю газэту „Сялянскую Ніву".**

# Цень ворагаў.

Ёсьць у берускім руху людзі, якія ніяк ня могуць апаматацца. Самыя прыкрыя выпадкі з гісторыі беларускага жыцьця ня змушаюць іх спыніць працу, яўна скіраваную проці беларускага нацыянальнага адраджэньня.

Вось гэтыя элемэнты гнездзяцца ў рэдакцыях „Спраў", „Н. Голасу", „Zwonu" ды іншых на чале з Луцкевічам і ўвесь час ня спыняюць сваіх нясумленных нападаў на беларускі незалежніцкі орган „Сялянскую Ніву" і стараюцца разьбіваць беларускі нацыянальны рух. Усе свае напады гэтыя тыпы праз свае газэты апіраюць на няістнуючых фактах, закідаючы нам, то нейкае „кулацтва", то буржуазнасьць, то варожыя адносіны да работнікаў ды розныя іншыя выдумы.

Ёсьць хвароба ў людзей, якае не дае магчымасьці пазнаваць колер. У асоб, што кіруюць вышэй успомненымі газэтамі ёсьць таксама хвароба, якая забараняе ім друкаваць праўду, а дазваляе толькі ілжу, бруд ды іншыя рэчы, што скіраваны проці беларускага адзінага нацыянальнага фронту.

Мы ўжо пісалі чаму гэта робіцца. Гэтыя напады на беларускі нацыянальны рух робяцца таму, што людзі, якія гэта робяць, атрымліваюць за гэта грошы, на гэтай рабоце будуюць свае асабістае жыцьцё.

Вось нядаўна выкрытая правакатарская роля п. Ваявудзкага, лідэра Niez. P. Chł., прыяцеля аднаго з тых хворых рэдактараў, якія ўзяліся за нягодную працу, паднялі руку на беларускую думку, выразна кажа, што абаранцаў беларускіх сялян і работнікаў атрымліваў грошы з польскай дэфэнзывы. Трудна нам сказаць, як далёка пасунута прыязьнь меж гэтым польскім Азэфам (правакатарам), а тым хворым беларускім рэдактарам, ці кіраўніком газэты, але мы маем чорнае на белым надрукавана, што яны ішлі разам, разам „змагаліся" з польскай буржуазіяй. Гэты факт немагчыма запярэчыць, бо выразна аб ім напісана ў „Нашай Справе" ў сьнежні м. г.

Зусім няма чаго дзівіцца, што Паляк п. Ваявудзкі, працуючы ў дэфэнзыве, стараўся ўсялякімі дарогамі разьбіваць беларускі рух, але затое зьяўляецца вельмі дзіўным, калі адзіны беларускі нацыянальны фронт разьбівае Беларус. Але гэтае зьдзіўленьне пачынае праясьняцца зараз як толькі возьмем пад увагу тое, што гэты Беларус ідзе разам з правакатарамдэфэнзыўшчыкам ды яшчэ бароніць яго. Хоць праца п. Ваявудзкага ўжо здэмаскавана, але яго прыяцелі вядуць далей ягоную работу. Досіць узяць у рукі „Наш Голас" ці „Narodny Zwon", як пабачым тут цень ворагаў беларускага нацыянальнага адраджэньня.

Вось прыклад з апошніх падзеяў.

Калі пас. Рагуля і Яроміч выступілі ў Сойме ў абароне арыштаваных беларускіх паслоў, дык і гэта не падабалася хвораму рэдактару „Н. Голаса" (гл. № 6). Да таго запятуўшыся татарскі шляхціц, што лепш хоча, каб яго сябры з Грамады сядзелі ў вастрозе, чымся каб паслы Рагуля і Яроміч з іншага здаровага сялянскага кірунку баранілі грамадаўцаў. Вось гэта найяскравейшы факт баламутства і подленькай ролі, якую хворы шляхціц адыгрывае цяпер у беларускім жыцьці, хаваючыся за плячмі іншых асоб.

## Поэтыцкае творства Фр. Грышкевіча.

* * *

„На вуліцы N. знойдзены труп юнака, які кулёю ў мазгі пазбавіўся жыцьця".
(З хронікі віленскіх газ.)

На бельлі сьнежна-рыхлістай пярыны,
На крок ад сьцен абнятых сном паўсьмерці,
Відаць крыві дзьве доўгі касуліны:
Тут выбраў мейсца ён сабе памерці.
І ночы глуш пасьпела ўсё схаваці,
Як родна маці плач свайго дзіцяці
Стамуе моцным сэрца пацалункам,
Забіўшы жаль пацехі мілай трункам.
Ён выбраў ноч нямую і таёмну,
Паверыў ёй астатня сэрца слова,
А пух жыцьця дзьмухнуў у гору цёмну
І паў, як з вочаў сьлязіна пэрлова...
Ня выдай, ноч, ягоных слоў завету,
Трымай на дне свае таёмнай хвалі;
Хай будуць тайнай вечнаю для сьвету
Пад домам тым квывавыя каралі.

◆◆◆◆

## АХ, СКАЖЫ...

Ах, скажы, дзяўчына,
Ах, скажы, малінка,
Ці бывае, што ў бляндына
Ўлюбіцца бляндынка...
Ой, скажы мне, міла,
Ах, каб гэтак была
То мае-бы сэрца
Сьлязанькаў ня ліла.
Мо' ты маеш зельле
Бабы чараўніцы,
Тое, што ў вясельле
Ўсе п'юць маладзіцы...
Ой, каб-жа ты мела
Гэта цудна зельле,
То мае-бы сэрца
З горанька ня млела.
Не кажы, дзяўчына,
Не кажы, малінка,
Я ўжо знаю, што бляндына
Ня любіць бляндынка...
Ўжо ня трэба зельля
Бабы чараўніцы,
Таго, што ў вясельля
Ўсе п'юць маладзіцы.

## У ПАКОЮ САМАГУБЦАЎ.

Я чуў, што недзе ёсьць пакой;
Далі мне нат' яго номар,
Там шмат хто скончыў подвіг свой,
Найболыш вось тых, хто тут, як Гомар,
Узяўся гымн красе пяяць,
А як іх зваць — мне толькі знаць.
Дай кнігу мне, якія тут
Сабе сказалі ўжо капут,
Разьбіўшы vitae горку чару,
Дай кнігу, пане гаспадару...
«Язьмінны пах вясны
«І ўсход брылянту сонца,
«Як чару поўны сны,
«Плывуць тут праз ваконца:
«Мне ўжо ня жаль вясны,
«Ня жаль мне цуду лета,
«Дабрыдзі ўжо яны —
«Яны не для поэта.
«Ах пракурор, павер,
«Калі пабачыш трупа,
«Што сяньня рэвальвэр
«Са мной зрабіў ня глупа.
«Табе апошні сказ,
«Мая багіня сьвета,

С. П.

# Др. Я. БАСАНОВІЧ.

У дзесятыя ўгодкі абвяшчэньня незалежнасьці Літвы дня 16-га лютага 1927 г. надайшла сумная вестка аб сьмерці

**Д-ра ЯНА БАСАНОВІЧА.**

С. П. Др. Я. Басановіч быў першым з Літвіноў, які дзевяць год таму назад падпісаў дэкларацыю аб Незалежнасьці Літвы.

З прычыны сьмерці так заслужанага дзеяча Літоўскага Народу выказваем літоўскаму грамадзянству шчырую спагаду.

Рэдакцыя.

Вышэй паданыя факты і вывады паказваюць, чаго варты беспадставўныя, не апёртыя на ніякіх даных закіды „Сял. Ніве" і Саюзу.

Апошні „Zwon" прабаваў аргумэнтаваць свае закіды быццам тым, што Сялянскі Саюз ідзець проці работнікаў, але каб даказаць бессэнсоўнасьць гэтага, досіць прыпомніць § 45 праграмы Саюзу і іншыя нашыя пагляды друкаваныя ў „Сял. Ніве".

Трымаючыся далей нашага закіду аб б. камэнлянце польскай паліцыі, у кожную часіну можам выявіць рэдакцыі „Zwonu", хто і дзе спаўняў гэтыя функцыі, а „Zwon" можа сабе сам гэтае прозьвішча абвесьціць да публічнага ведама.

# З грамадзкага жыцьця.

У нядзелю 6-га лютага на сабраньні дэлегатаў адбыліся выбары новага ўраду Віленскага Аддзелу Інстытуту.

У склад ураду ўвайшлі новыя сябры: гр. інж. Дубейкоўскі і Каруза.

Выбар Дубейкоўскага не астаўся бяз рэха ў Луцкевічаўскай газэце, якая прабуе ўкусіць культурную ўстанову тым, што Дубейкоўскі „палянафіл". Галоўная прычына няпрыхільнага прывітаньня выбранага сябры зьяўляецца ня ў тым, якой ён быў арыентацыі, бо-ж уся палітычная праца Дубейкоўскага калісь вялася разам з Луцкевічам і Тарашкевічам і з іхняга пачыну, а ў тым, што Дубейкоўскі не хацеў прызнаць аўтарытэту Луцкевіча, які за гэта пачаў беспадставўна закідаць Дубейкоўскаму розныя нязгодныя з праўдай рэчы. У сувязі з гэтым адбыўся трацейскі суд, які вынес пастанову аб тым, што закіды Луцкевіча былі злоснай ілжой.

Апошняя палеміка ў газэтах выказала, што Луцкевіч наагул паслугоўваецца толькі нясумленнымі мэтодамі, закідаючы асобам іншых пагляд аў розныя няісные бздурствы, і свае палітычныя абмылкі перакідаючы на іншых. Калі п. Antoni ня спыніць ілжывую брахню, будзем прымушаны аб'явіць да публічнага ведама ўсю яго „паднаготную".

# З жыцьця пад Польшчай.

## З СОЙМУ.

Пры трэцім чытаньню бюджэту ў Сойме 14 г. лютага ўхвалена гэткія сумы: звычайныя выдаткі 1.863.730.726 зл., надзвычайныя выдаткі 103.505.119, даплата да некатарых прадпрыемстваў 14.841.193. Разам выдаткаў 1.982.079.138 злотых. Даходы адміністрацыйныя 1.232.931.197; чысты даход прадпрыемстваў 106.557.630; чысты даход з манаполю 636.517.000 зл. Разам даходу 1.986.005.827 зл.

### Адказы на інтэрпэляцыі.

Злучаныя камісіі Сэнату праўная і рэгуляміновая вынесьлі 15 г. лютага гэткі прыгавор: Высокі Сэнат няхай пастанове: З прычыны лісту пана старшыні Рады Міністраў да Маршалка Сэнату ад 11-га апош. сьнежня № 17995 Сэнат пацьвярджае, што пастанова ўраду ў справе недаваньня адказу на інтэрпэляцыі зложаныя перад зачыненьнем апошняй сэсіі Сэнату, прызнаецца нязгоднай з канстытуцыяй і рэгулямінам абрадаў Сэнату. Апошні заклікае Урад да падаваньня адказаў на ўсе зложаныя, паводле рэгуляміну, інтэрпэляцыі, якіх тэрмін адказу ўжо скончыўся.

Гэтая справа занесена на днёвы парадак паседжаньня Сэнату дня 17.II.1927.

### Адлажэньне распраў над зьменай выбарнай ардынацыі.

Соймавая канстытуцыйная камісы выказала пажаданьне, каб былі адложаны разважаньні над справай пераменыя выбарнай ардынацыі ў Сойм. Прычына адлажэньня тая, што некаторыя сябры камісіі хочуць бліжэй пазнаёміцца з праектамі ўнесенымі ўжо некалькі месяцаў перад гэтым. Пастаноўлена зрабіць у наступным тыдні два паседжаньні: у справе аб сабраньнях і ў справе аб перамене 26 арт. канстытуцыі.

### Перамяшчэньні Судоў Пакою на абшары ваяводства Віленскага.

У сувязі з нядаўна ўтворанай тэрытарыяльнай рэорганізацыяй Судоў Пакою і разам з гэтым пераменай мест, ніжэй даём плян іхняга мейсцавеньня:

Суд Пакою: 1) ў Ілі: да яго належаць гміны Хаценчыцкая, Ільская і Вязынская.

2) У Сьвянцянах: места Падбродзе, Сьвянцяны і гміны: Сьвянцянская, Міхалоўская і Заблоцкая.

3) У Новасьвянцянах: места Новасьвянцяны і гміны Дукшы, Даўгелішкі, Яніshкі і Лынгмяны.

4) У Лынтупах: гміны Кямелішкі, Лынтупы, Шэмятоўшчына, Свір і Рукойня.

5) У Гадуцішках: гміны Гадуцішкі, Камаі, Мегеляны і Твэрэч.

6) У Паставах: гміны Ясева, Лучай, Манковічы і Паставы.

7) У Мядзеле: гміны Кабыльнікі, Мядзэл, Занароча і Жоэны.

8) У Дунілавічах: гміны Дунілавічы, Луцк, Ношицы і Воўкалаты.

9) У Смургонях: гміны Крэва, Смургоні і Солы.

10) У Ашмяне: гміны места Ашмяна і гміны Куцэвічы і Паляны.

11) У Гальшанах: гміны Дзевенішкі, Граўжышкі і Гальшаны.

12) У Маладэчне: гміны Беніца, Лебедзева, Палачаны і Маладэчна.

13) У Красным: места Радашкавічы, Ракаў а таксама гміны Грудак, Красная, Радашкавічы і Ракаў.

14) У Лужках: гміны Чэрневічы, Германовічы, Лужкі, Шаркаўшчына і Залесьсе.

15) У Докшыцах: места Докшыцы і гміны Докшыцы, Параф'янаў, Парплішча, Празарокі і Тумілавічы.

### Плата за пасьведчаньне подпісаў.

Міністэрства скарбу выясніла, што за пасьведчаньне подпісаў самаўрадавымі ўладамі ня трэба браць штэмплёвай аплаты. За пасьведчаньне подпісаў у судзе бярэцца толькі судовыя аплаты.

### Справа павароту з СССР.

Консулярны аддзел Польшчы ў Маскве паведамляе, што асобы, якія стараюцца аб павароце з Расеі сваіх родных ці знаёмых выбіраюць тутака на мейсцы пасьведчаньні ад кравай адміністрацыі 1-ай інстанцыі, якія пацьвярджаюць, што асоба, якая маніцца прыехаць з Расеі ёсьць запісана ў кнігах станаў люднасьці належнай гміны і мае права на польскае грамадзянства. У гэтых пасьведчаньнях старасты зацемляюць, што проці прыезду тэй ці іншай асобы да Польшчы няма ніякіх перашкодаў. Гэткага гатунку пасьведчаньні пэтэнты (асобы робячыя стараньні) падаюць да консулятаў польскіх у Расеі і думаюць, што гэтага ўжо досьць, каб магчы выехаць да краю. Але консулярныя інстытуцыі ў СССР, бяручы пад увагу чыста мясцовыя варункі ня згаджаюцца ім выдаваць пасьведчаньняў на выезд у Польшчу, з чаго паўстаюць жальбы, што нібы консулярныя інстытуцыі не па праву касуюць вартасьць гэных пасьведчаньняў.

Бяручы ўсё гэта пад увагу міністэрства ўнутраных справаў разаслала загад да ваяводаў, каб належныя ўлады памагалі прыезду тэй ці іншай асобы з Расеі не інакш, як спосабам афіцыяльнай карэспандэнцыі паміж дзяржаўнымі ўрадамі, што вядуць гэты справы. Разам з гэтым зацемляецца, што адміністрацыйныя ўлады 1-ай інстанцыі, калі-б да іх увайшла просьба аб выданьню пасьведчаньня, павінны абмяжавацца толькі выдаваньнем такіх пасьведчаньняў, якія сцьвярджаюць належнасьць вядомай асобы да Дзяржавы Польскай і нічога болей.

Падаючы гэтую вестку Рэдакцыя зацемлівае, што польскі ўрад неахвотна дазваляе прыяжджаць у Польшчу з СССР. Можна сказаць, што так як вярблюду трудна прайсьці праз ігольнае вуха.



«Успомні ты хоць раз,
«Няшчаснага поэта..»
Такі вось пекненькі радок,
Адзін з герояў Фэба музы
І ціха, пекна, без нарок,
Зрабіў апошні тут ён крок
Па чарцы моцнага з Тулузы...
«Тут зрабіў сабе канец
«Збанкрутованы купец...»
Гэта словы чыну мужа,
Рэшня песьня рызыканта,
Нашых дзён героя, франта,
Яго жаль, сапраўды, дужа.
Ён адзін меў права жыці,
Ён адзін быў сьвету панам,
Жаль, што ён ня мог забыці
Паху грошаў тут над ранам...
Пачуўся ціхі стук у дзьверы,
«Зайдзіце!» — крыкнуў я як гром...
«...Вось тут, мой госьцю, рэвальвэры,
«А вось-жа крэпкі ў чары ром...
«Бяз страху толькі, Вы ня першы...
«Запру я шчыльна двоі дзверы...
«Я знаю... Вы пісалі вершы
«!... закахаліся... бяз меры...»
Мне Вас страшэнны жаль,
Мой пане гаспадару,
Но сяньня я, нажаль,
Тут вып'ю толькі чару:
Калісьць мо' йшчэ зайду
На некалькі хвілінак,
Тагды сабе знайду
Тут вечны адпачынак.

## СЬЛЕД ЧАРАДЗЕЯ.

У таёмную гушч беларускіх лясоў,
Пойдзем важна адкопываць стару пячаць
І на мейсца пачэсна павесім ізноў,
Як вісела яна ў нашых слаўных дзядоў,
Пойдзем, браця, хучэй — годзі ёй спачываць.

На ланцуг залаты Чарадзея байца,
Ўніжам пацеркай зноў Белай Русі пячаць
І паклонам глыбока ўшануем Тварца
Чарадзея князя — слаўнай Русі Айца.
Пойдзем, браце, хучэй — годзі ёй спачываць.

* * *

(з гімназіяльных матываў)

Цябе я ўчора поўна надзеі
Доўга чакала ў ціхай алеі,
А ты — я знаю — у той хвіліне
Кляўся ў каханьню другой дзяўчыне...
Бяз страху сяньня я прад табою,
Скажы, ці вернеш мне дзень спакою,
Скажы, ці вернеш чар ціхай ночы...
Ціха!... ўжо знаю, мне кажуць вочы.
Дай руку, мілы, мне тут на грудзі,
Хай сэрца скажа, што потым будзе;
Ня бойся сэрца, яно бяз сілы
Стаіць над ямай сырой магілы.
Будзь шчасным з ею, я ўжо за вамі
Ня буду млеці ў ціш вечарамі.
Ах, досыць болю ўжо сэрца мае,
Хай верным сяньня тут паміраe.

*Ніколі не зьністажай газэты, прачытаўшы дай яе суседу.*

## Польскія газэты аб беларускіх справах.

Газэта „Kurjer Wileński" ад 17 с. м. у перадавіцы „Кароткабачная палітыка" абгаварвае справу адносінаў польскага ўраду да беларускага пытаньня і паміж іншым піша:

„Аспаўнейшай мэтай адміністрацыйных рэпрэсіяў адносна беларускай „Грамады" было імкненьне да зліквідаваньня процідзяржаўных настрояў, якія сярод сялянства Усходніх Зямель узрасталі з натуральным разгонам. Сёньня можам сьцьвердзіць, а поўнай станоўкасьцю, што гэтыя мэты не асягнуты. Вестні, што надходзяць з правінцыі гавораць, што беларускі сялянін, хаця часамі настрашаны пагрозай рэпрэсіяў, у глыбіні душы алчуў факт арыштаў грамадоўскіх паслоў, як доказ перасьледаваньня Польшчай беларускага руху..."

Далей „Kur. Wil." піша аб зьменах палітыкі адносна Беларусаў.

„Толькі дарогай прыхільнага вырашэньня пастулятаў культурна-асьветных беларускага руху, ды дарогай зьмены дагэтуляшняй мэтоды адміністраваньня „Крэсамі" могуць быць зьнівэліваныя ўплывы „Грамады" ў жыцьці нашага краю".

Далей: „Сёньня маем паважныя беларускія групы, якія прыхіляюцца да паразуменьня з Польшчай. Гэта ёсьць: „Сялянскі Саюз" ды „Хрысьціянская Дэмакрацыя".

Калі частка вышэй названага артыкулу што да палітыкі ўраду мае пэўныя асновы, дык апошнія сказы для нас з'яўляюцца дзіўнымі. На аснове якіх гэта фактаў аўтар таго артыкулу зрабіў вывад, што Сялянскі Саюз „склонны" да паразуменьня з польскім урадам?!

---

# Што дзеецца ў сьвеце?

### Землетрасеньне ў Герцэговіне.

З Белаграду 14 г. лютага паведамляюць, што тамака зазначалася моцнае землятрасеньне, якога пачатак адчуваўся ў Герцэговіне. Наступствам землятрасеньня былі значныя матэр'яльныя страты і сьцяг чалавечых ахвяраў.

### Маніфэстацыі проці-польскія на Усходняй Беларусі.

З Масквы пішуць, што на Усходняй Беларусі меставыя камуністычныя арганізацыі з прычыны арыштаваньня беларускіх паслоў у Вільні наладзілі нячуваную процiпольскую кампанію.

На зборках сыпяцца баявыя прамовы аб патрэбе вызваленьня Беларусі з пад улады Польшчы.

Характэрным з'яўляецца тое, што гэткія зборкі адбыліся амаль-што не ўва ўсіх ваенных аддзелах. Рэзалюцыі імкнуцца між іншым да вайны з Польшчай і прылучэньня Заходняй Беларусі да Саветаў.

### Сьвята незалежнасьці Літвы.

З Рыгі пішуць, што сягоньня ў Коўне сьвяткуюць 9 угодкі незалежнасьці Літвы.

Усе газэты зьмяшчаюць вялікія артыкулы, зразумела біёва наладжаныя проці Польшчы.

Між іншым поўурадавае „Эхо" (парасейску) памяшчае таўстымі літэрамі кліч гэткі: Дзесятыя ўгодкі мусяць быць сьвяткаваны ў Вільні.

### Важныя згаворы ў Коўне.

Паводле вестак з Коўна чакаюць там на гэтых днёх прыезду паслоў: ангельскага і амэрыканскага. Гэтай візыце ў ковенскіх палітычных кругах надаюць вялікае значэньне.

Паслы будуць прынятыя на аўдыенцыі ў прэзыдэнта Літвы. Галоўнай мэтай гэтага падарожжа дыплёматаў будуць нібы гутаркі з прэзыдэнтам Сьметонай адносінаў польска-літоўскіх.

### Дэмонстрацыя ў Коўне.

Польскія газэты пішуць, што быццам 16 г. лютага здарылася ў Коўне вялікая дэманстрацыя, што нібы апазыцыя народнікаў і сацыялістых наладзіла гэтую дэмонстрацыю проці ўраду.

---

## СЯЛЯНЕ!

Аб усіх крыўдах, аб зьдзеках адміністрацыі і аб вашым жыцьці пішыце ў сваю газэту „Сялянскую Ніву".

---

# НАВІНЫ.

**— Выданыя суду беларускія паслы перавезены ў Пазнань.** У апошнюю суботу на раніцы з Лукіскага вастрогу скорым цягнікам перавезена большая частка палітычных вязьняў у Пазвань. Разам з іншымі перавезены і беларускія паслы Тарашкевіч, Рак-Міхайлоўскі, Галавач, Мятла і Валошын. Вязьняў павязьлі ў дачэпленай да скорага цягніка „вязьнярцы". Прадстаўнік газэты „Kurjer Wileński" зьвярнуўся да пракуратара Плішчынскага з запытаньнем аб прычыне гэтай перавозкі. Пракуратар паясьніў, што справа перавозу была наказана вышэйшай уладай. Прычынай гэтага перавозу зьяўляецца перапаўненьня Лукішскага вастрогу. Фактычная прычына была напэўна іншая.

**— Інтэрвэнцыя пасла Ф. Ярэміча.** У сувязі з перавязеньнем беларускіх паслоў у Пазнань пасол Ф. Ярэміч рабіў інтэрвенцыю ў Маршалка Сойму. Пазытыўных рэзультатаў інтэрвэнцыі трудна спадзявацца, бо мін. Мэйштовіч пэўня-ж на зьвярне ўвагі нат і на інтэрвэнцыю Маршалка Сойму, калі-б нат была такая інтэрвэнцыя.

**— Стыпэндыі для беларускіх студэнтаў.** У сувязі з цяжкім матэр'яльным становішчам беларускіх студэнтаў, Беларускі Інстытут Гаспадаркі і Культуры маніцца ў меру магчымасьці прызнаць 2 стыпэндыі для студэнтаў Віленскага Унівэрсытэту.

**— Канфіската месячнік „Natio".** У Варшаве пачаў выходзіць месячнік „Natio" (Warszawa, Piękna, 18 m. 6). на чатырох мовах: англіцкай, нямецкай, францускай і польскай. Месячнік пасьвячаецца нацыянальным справам у Польшчы. Выдаўніцкі камітэт складаюць такія знаныя дзеячы: пасол Ф. Ярэміч (Беларус), сэнатар М. Чэркаўскі (Украінец), сэнатар Э. Гасбах (Немец), пасол I. Грюнбаум (Жыдоўскі Клюб) і Др. Д. Альсэйко (Літовец). Галоўным рэдактарам ёсьць Др. П. Лысяк (Украінец).

Першае выданьне гэтага месячніка пад № 1 — 2 за студзень і люты сканфіскаваны па загаду польскіх цэнтральных уладаў.

Зьмест сканфіскаванага месячніка „Natio". Ад рэдакцыі. Цяперашняе палітычнае становішча і імкненьні Украінскага Народу — Др. Д. Лявіцкі; Беларусы, іхняе цяперашняе палітычнае становішча і іхнія імкненьні— Ф. Ярэміч; Жыдоўская справа — І. Грунбаўм; Немцы ў Польшчы—Э. Гасбах. Прошласьць і цяперашнасьць Літвіноў у Віленшчыне — Др. Д. Альсэйка.

З украінскага жыцьця, з беларускага жыцьця, з жыдоўскага жыцьця, з нямецкага жыцьця, з літоўскага жыцьця.

У сувязі з канфіскатай гэтага месячніка ўсе соймавыя клюбы нацыянальных меншасьцяў: Беларускі, Украінскі, Нямецкі і Жыдоўскі падалі надовячы ў Сойме інтэрпэляцыю з дамаганьнем, каб урад зьняў канфіскату.

**— Бунт у вастрозе.** З Вялейкі надходзяць чуткі, што ў тутэйшым вастрозе вязьні зрабілі дэманстрацыю і галадоўку. Пачалося з таго, што два вязьні Янка Палевіч і Вітальд Лаўрыновіч сталі пяяць „інтэрнацыянал", а пасьля пачалі авантуру. Вастрожныя ўлады, паззваўшы на помач паліцыю, засадзілі абудвых у карцар. Тады рэшта вязьняў, лікам да 11 асоб абвясьціла галадоўку, зрабіла дэмонстрацыю.

**— Атручаньне дэнатуратам.** Надовячы прышла вестка аб масавым атручаньні дэнатуратам на вясельлі у вёсцы Ракуцёўшчыне, Красненскай вол., Малад. пав. Прозьвішча памёршых гэткія: Васіль Шушко, малады, А. Шэлігоўскі, В. Традала, Бальбіна Карашэвіч, Т. Гаеўскі, Е. Шушко, Аміліка Бошко, Т. Чаеўскі, А. Самуэль, М. Паўловіч, Т. Улежыц, Марыля Паўловіч, А. Ховініч.

Памярло апрача таго яшчэ двух, але прозьвішчы іх няведамы.

**— Другое здарэньне.** У Мядзельскай гміне, Пастаўскага пав. на вясельлі, куды сабралася амаль-што ня ўся вёска, усе прысутныя патруліся дэнатуратам.

З затручаных памёр Аляксей Несьцяровіч; некалькі асобаў пры сьмерці.

**— У валасьці крадуць ды страляюцца.** У Куравецкай вол. Вял. пав. сэкрэтаром быў нейкі р. Soroczyński, які краў грошы зьбіраныя з сялян. Калі кража стала выходзіць на верх, сэкратар прабаваў загубіць сябе двумя выстраламі з рэвальвэру. Аднак абедзьве кулі прайшлі міма сэрца і затым зладзей астаўся жывым.

**— Сэсія сыноду.** У Варшаве мае адбыцца сэсія сыноду праваслаўнай царквы ў Польшчы. На сэсію выежджае Віленскі Арцыб. Феодосі.

# Да нас пішуць.

### Крыху і аб нашым жыцьці.

Пахваліцца сваім жыцьцём мы, сяляне, вёскі Заельня, Несьвіжскага павету ня можам, бо няма чым, тая самая бедната, галіта, ды прычэпкі з боку адміністрацыі. Вёска наша, — гэта адзін з цёмных куткоў нашай Беларусі. Граматных і даўней было мала, а цяпер можна сказаць уся вёска неграматная. Як прынясе солтыс з валасьці розных прыказаў, паперкаў, цэлую капу, дык нам чыстае гора з імі, ніяк ня можам іх разабраць, прачытаць. Друкаванае слова яшчэ так-сяк прачытаем, але напісанае рукой зусім не разьбяром. Чытаем, пацеем над імі цэлымі тыднямі, ня толькі самі, але і дзяцей сваіх прымушаем да гэтага, бо яны як вучні польскіх школаў, павінны ўсёж-такі зразумець і прачытаць гэтае польскае пісаньне; на жаль і яны з хатыад чытаньня удякаюць. Мы, бацькі сваіх дзяцей, глядзім на іх і дзівімся: ходзяць, ходзяць нібы-то ў школу па 4 — 5 год, а ніводзен з іх ня можа ні палічыць, ні пісьмо напісаць, ні кніжку добрую нам пачытаць. На гэткую навуку нават і лапцей шкода насіць, а ня тое, каб купляць што дзень новыя лемантары ды сшыткі.

Вось гэта адна наша болька, другая тая, што мы ўжо некальні год судзімся з кн. Радзівілам за сэрвітут. Сэрвітут наш — гэта лес на 300 дзес.—граніччыць з нашаю зямлёю, з прадвеку. Мы карысталіся ім, паствілі сваю скаціну, збіралі ягады, грыбы, ліст і г. д., цяпер-жа ўсё гэта нам забаронена і за кожную правіннасьць цягнуць у суд.

У летку да нас прыежджала камісія ў складзе земскага камісара, камісара князя, каморнікаў і прапанавала нам пагадзіцца на 70 дзес а мы сталі на палавіне. Цяпер наша справа ў Галоўнай Камісіі па ліквідацыі сэрвітутаў у Варшаве, чым яна кончыцца—няведама.

*Лапценое.*

---

# НАШАЯ ПОШТА.

**Осіпіку С.:** Газэту пасылаем Вам акуратна, дамагайцеся на пошце.

**Г. Апалько:** Два зл. атрымалі. Абмылкова газэты не пасылалі. Цяпер высылаем ад гэтага нумару.

**Аніськовічу Я.:** Праграму інструкцыі і заяву пасылаем.

Міклашэвічу А., Я. Гэнаральчуку, А. Куліцкай, С. Будаеву, Пятуху Ів., А. Бакуну, Залеўскаму К., Аніськовічу Я. — пробны номер пасылаем.

**Дасталі ад:**

Кс. Семашкевіча — 8 зл. Мароза Васіля, Захара Босага, Апанаса Малафея, Леўчыка Філімона і Карповіча Антона—па 2 зл.

А. Высокінскага, Івана Бахара, Каськевіча М. Татарскага Н., Зянкевіча М., Курыльніка А., Масюкевіча А. і Тукеля М. — па 1 зл.

---



Рэдактар і выдавец К. Мацкевіч. Беларуская Друкарня ім. Ф. Скарыны, Вільня—Людвісарская 1.